

SUOMENKIELISEN TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA NUORISOPALVELUJEN TULOSYKSIKÖN OSAVUOSIKATSAUS 4 / ENNAKKOTILINPÄÄTÖS TILANTEESSA 31.12.2023

Suomenkielinen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Sen lisäksi se vastaa perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Koulutuspalvelujen osalta tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä ja toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista. Suomenkielisiä lukioita on 10 ja niissä oli syksyllä 2023 yhteensä 6 535 opiskelijaa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on tulosityksikön toiminnan keskiössä. Hyvinvointia tukee Nuorisopalvelut, joiden toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Kesätoiminnassa kohderyhmä on 9–17-vuotiaat, ja Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat alle 30-vuotiaisiin nuoriin.

1 Toiminnan toteutuminen

1.1 Koulutuspalvelut

Espoon suomenkielisissä lukioissa opiskeli vuoden 2023 syyskuussa 6 535 opiskelijaa (2022: 6 193) ja opiskelijaennusteen mukaan syksyllä 2024 suomenkielisissä lukioissa opiskelee 6 796 opiskelijaa. Lukuvuoden 2023–2024 lukioiden aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 118, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta. Lukuvuoden 2024–2025 aloituspaikkamääräksi on päätetty 2 123 (66,3 %).

Espoon kaupungin suomenkielisiin lukioihin oli keväällä 2023 ensisijaisia hakijoita yhteensä 2 267 (2022: 2 353). Ensisijaisia hakijoita suhteessa aloituspaikkoihin oli 1,11 (2022: 1,13). Kaikki lukioiden aloituspaikat täytettiin yhteishaussa. Alin keskiarvo, jolla pääsi lukioon, oli 7,45 (2022: 7,58).

Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021, ja vuonna 2023 laajennetun oppivelvollisuuden piiriin tuli kolmas ikäluokka peruskoulun päättäviä oppilaita. Oppivelvollisuuden laajentaminen tarkoittaa myös maksutonta toisen asteen koulutusta, ja syksyllä 2023 maksuttoman lukiokoulutuksen piirissä olivat kaikki lukioiden 1.–3. vuoden opiskelijat, mikä tarkoittaa Espoossa yli 6 000 opiskelijaa. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun ja tarvittavan tuen piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2023 noin 3 200.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 12,2 % (2022: 11,5 %).

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikkötasoiset seurattavat tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

- Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä.
- Vahvistetaan lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun esimerkiksi nuorisovaltuuston ja opiskelijakuntien hallitusten välisellä yhteistyöllä sekä ottamalla opiskelijoita aktiivisesti mukaan lukiokoulutuksen kehittämiseen.

- Vahvistetaan valmiutta tukea monikielisten nuorten opiskelua toisella asteella osana kotouttamistavoitteita.
- Kehitetään opettajien kielitietoisuus- ja kulttuurisensitiivisyysosaamista koulutuksin osana kotouttamistavoitteita.

Lukiokoulutusta kehitetään monien hankkeiden kautta, joista merkittävin on OKM:n Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon saatu 580 000 euron valtionavustus vuosille 2023–2024. *Laadukas lukiokoulutus – silta nuorten tulevaisuuteen* -hankkeessa on tavoitteena luoda Espoon lukiokoulutuksen laatukäsikirja, johon kootaan laadukkaana oppimisen edellytykset. Hankkeessa toteutetaan myös kokeiluja, joilla ehkäistään lukiolaisten henkistä kuormitusta, lukio-opintojen venymistä ja keskeyttämistä sekä tuetaan maahanmuuttotasaisten oppijoiden opintoja ja ohjausta. Hanke tukee jo aiemmin alkanutta *Ohjauksella onnistumisiin* -hanketta.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen mm. LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin ja Helsingin, Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Oulun kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa.

1.2 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen toiminnassa nuorten kohtaamiskertojen määrä oli yhteensä 176 890, mikä ylitti tavoitteeksi asetetun koronapandemiaa edeltävän ajan määrän 2,3 % (2019: 172 927) ja vuoden 2022 määrän 16,2 %. Alueellisen nuorisotyön nuorten kohtaamiskertojen määrä oli yhteensä 141 459 (2022: 125 695, +12,5 %) ja Ohjaamotalon nuorten kohtaamiskertojen määrä oli yhteensä 35 430 (2022: 26 553, +25 %). Nuorisopalvelujen kesäleiri- ja kurssitoiminnassa nuorten kohtaamiskertoja oli yhteensä 5 133, mikä on 7,2 % enemmän kuin vuonna 2022 (4 788). Koulujen kesäloma-aikana nuorten kohtaamiskertoja kertyi yhteensä 13 403 (2022: 12 063, +11,1 %).

Nuorten työllistymistä tuettiin 300 euron arvoisilla kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttäneet espoolaiset. Kesäseteleitä jaettiin vuonna 2023 yhteensä 1 600 (2022: 1 500). 4H-yhdistyksen kanssa yhdessä kehitettyä yritysseteliä jaettiin nuorille 60 yrityksen perustamiseen.

Espoolaisnuorten lyhytkestoisia keikkatyömahdollisuuksia on edistetty yhteistyössä Työllisyys Espoon ja WorkPilotsin kanssa, ja tarkastelujakson aikana yhteensä 290 nuorta on tehnyt keikkatöitä 3 771 tuntia, yhteensä 537 työkeikkaa. Nuorisopalvelut työllisti yli 30 kesätyöntekijää: alueellisessa nuorisotyössä työllistettiin koululaisia ja lukiolaisia ja nuorisotyötä tukevilla ja Ohjaamotalopalveluissa alalle opiskelevia.

Nuorisoyhdistysten toimintaa on tuettu suunnitelmallisesti, ja vuonna 2023 lisättiin nuorisoyhdistyksille kohdennettuja avustuksia 80 000 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Nuorisoavustuksia jaettiin yhteensä 650 000 euroa.

Syksyn 2023 nuorisovaltuustovaalit pidettiin 6.–24.11., ja niissä oli ehdolla yhteensä 91 nuorta 40 valtuustopaikkaan. Äänestysaktiivisuus oli 35,2 %.

Etsivä nuorisotyö tavoitti yhteensä 537 nuorta vuonna 2023 (2022: 474). Tavoitetuilla nuorilla tarkoitetaan niitä nuoria, jotka ovat aktiivisesti etsivän nuorisotyön toiminnassa. Nuorisopalveluissa laajennetun oppivelvollisuuden tukemisessa työskenteli vuonna 2023 kaksi suunnittelijaa, joista toinen aloitti huhtikuun alussa. He työskentelivät yhteensä 155 Valpas-järjestelmään ilmoitetun nuoren ja 71 muun nuoren kanssa.

Vuonna 2023 nuorisopalveluissa alkoi koulunuorisotyöprojekti kahdeksalla koululla neljän nuorisohjaajan voimin. Projekti toteutetaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä rahoituksella sekä nuorisopalvelujen omarahoitusosuudella vuoden 2024 loppuun asti, ja siinä on mukana nuorisopalvelujen lisäksi suomenkielinen perusopetus sekä ruotsinkieliset sivistyspalvelut.

2 Talousarvion toteutuminen

Suomenkielinen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen toimintatulot ylittivät talousarvion 2,2 milj. € pääasiassa lukiokoulutuksen saamien korona-avustusten (1,2 milj. €) ja nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön tukemiseen saaman toiminta-avustuksen (0,4 milj. €) vuoksi.

Toimintamenot alittivat talousarvion 1,6 milj. €. Koulutuspalvelujen henkilöstömenot ylittyivät 0,3 milj. € saadun projektirahoituksen käytön vuoksi, hallinnon ja opetuksen muista ulkoisista menoista säästyti 0,3 milj. €, oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin kustannuksiin varatuista määrärahoista jäi käyttämättä 1,0 milj. € ja kouluruokailumenot ylittyivät 0,1 milj. €. Nuorisopalvelujen henkilöstömenot alittuivat palkankorotuksista huolimatta 0,3 milj. €, koska henkilöstön vaihtuvuus on suurta, ja rekrytointien yhteydessä vakanssit ovat aina jonkin ajan täyttämättä, ja muut ulkoiset menot alittuvat 0,4 milj. €. Kesäseteleistä 0,2 milj. € maksettiin niihin osoitetuista perintövaroista.

Konsernihallinnolta ostetut sisäiset palvelut alittuivat 0,3 milj. € ja Tilapalvelujen sisäiset toimitilavuokrat sekä aula- ja siivouspalvelut ylittyivät yhteensä 0,3 milj. €.

Investointimenot ylittivät talousarvion 54 000 €, mutta tähän oli kate suomenkielisen perusopetuksen investointimäärärahoissa, joita jäi Kalajärven koulun valmistumisen viivästyksen vuoksi käyttämättä.

	Muutettu	Toteuma	Poikkeama	Tot. -%
	TA 2023	31.12 2023	2023	
Toimintatuotot	552 000	2 729 387	2 177 387	494,5 %
Myyntituotot	0	1 637	1 637	
Maksutuotot	50 000	80 555	30 555	161,1 %
Tuet ja avustukset	502 000	2 412 667	1 910 667	480,6 %
Muut toimintatuotot	0	234 528	234 528	
Toimintakulut	-74 891 982	-73 299 303	1 592 679	97,9 %
Henkilöstökulut	-36 145 479	-36 165 077	-19 598	100,1 %
Palvelujen ostot	-16 899 253	-16 566 121	333 132	98,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 312 983	-3 215 951	1 097 032	74,6 %
Avustukset	-712 000	-650 256	61 744	91,3 %
Muut toimintakulut	-16 822 267	-16 701 899	120 369	99,3 %
Toimintakate	-74 339 982	-70 569 915	3 770 067	94,9 %
Investoinnit	-250 000	-304 492	-54 492	121,8 %

Tulosityksikön henkilöstömenojen toteuma sisältää lomapalkkajaksotuksia -0,3 milj. €.